



**Навчально-методичний центр цивільного захисту та
безпеки життєдіяльності
Кіровоградської області**

Пам'ятка населенню

**УКУСИЛА ТВАРИНА: ЧИМ ЦЕ ЗАГРОЖУЄ, ЯК
ДІЯТИ?**



м. Кропивницький



**Навчально-методичний центр цивільного захисту та
безпеки життєдіяльності
Кіровоградської області**

Пам'ятка населенню

**УКУСИЛА ТВАРИНА: ЧИМ ЦЕ ЗАГРОЖУЄ, ЯК
ДІЯТИ?**



м. Кропивницький

Що робити, якщо вкусив ссавець: наприклад, лисиця, собака, щур, білка?

Якщо вас до крові вкусив ссавець або на шкіру чи слизову потрапила його слина, вам необхідно добре промити це місце проточною водою, а потім звернутися до травмпункту по медичну допомогу та для проведення щеплення проти сказу та правця – якщо лікар призначить щеплення. Це оптимальний план дій, який зводить нанівець ризику захворіти на сказ та правець.

Сказ – це смертельна хвороба, її викликає вірус сказу, який передається зі слиною хворої тварини під час укусу або ослинення. Потрапляючи до крові постраждалого, вірус починає розповсюджуватись по всьому тілу. Місце укусу має дуже велике значення – що ближче до голови, то швидше вірус досягне нейронів головного мозку.

Коли це станеться, з вірусом уже нічого не можна вдіяти – його жертва гарантовано помре. Але це проникнення (латентний період) триває тижнями, а то й місяцями, тому в нас є змога обігнати збудника вакцинацією та зупинити імунною відповіддю, яка встигне тим часом сформуватися.

Кажуть, «спостерігайте за твариною, чи вона не сказена», але ця порада в більшості випадків недієва – кусають випадкові незнайомі чи безпритульні собаки або взагалі дикі звірі, за якими ніхто не простежить. Тому набагато дієвіше зробити щеплення проти сказу. Нині це уже не «40 уколів в живіт», як колись, адже базовий курс вакцинації проти сказу став коротшим і варіює залежно від виробника вакцини – лікар призначить вам потрібний графік щеплень.

Усі тварини так чи інакше торкаються землі, щось підіймають з неї, риються в ній, тому їхня слина може містити ґрунт і збудника правця з нього. Тож через укус білки, їжака, щура чи вакцинованого від сказу домашнього собаки, тощо можна заразитися ще й правцем.

Збудник **правця** – бактерія *Clostridium tetani* – живе в землі, а коли потрапляє в кров людини, то утворює токсин, який проникає в нейрони та блокує їхню роботу: це викликає параліч та дуже часто призводить до смерті, навіть за умови вчасного лікування. Запобігти правцю можна лише вакцинацією – після 16 років дорослі мають кожні 10 років оновлювати щеплення проти правця та дифтерії бустерною дозою. У випадку поранення чи укусу тварини часто потрібна додаткова екстрена бустерна доза.

Якщо вакцинальний статус людини невідомий, бо медичні записи про зроблені щеплення не збереглися, то таку людину вважають невакцинованою, поки не доведуть протилежне, якщо казати юридичною мовою.

Якщо у вас живуть собаки чи коти – щороку вакцинують їх проти сказу та інших інфекційних хвороб. Мисливці, лісники, ветеринари, зооволонтери та інші люди, які багато контактують з різними тваринами, мають зробити собі завчасну вакцинацію проти сказу та робити бустерні щеплення проти сказу і правця згідно з графіком.

Що робити, якщо вкусив ссавець: наприклад, лисиця, собака, щур, білка?

Якщо вас до крові вкусив ссавець або на шкіру чи слизову потрапила його слина, вам необхідно добре промити це місце проточною водою, а потім звернутися до травмпункту по медичну допомогу та для проведення щеплення проти сказу та правця – якщо лікар призначить щеплення. Це оптимальний план дій, який зводить нанівець ризику захворіти на сказ та правець.

Сказ – це смертельна хвороба, її викликає вірус сказу, який передається зі слиною хворої тварини під час укусу або ослинення. Потрапляючи до крові постраждалого, вірус починає розповсюджуватись по всьому тілу. Місце укусу має дуже велике значення – що ближче до голови, то швидше вірус досягне нейронів головного мозку.

Коли це станеться, з вірусом уже нічого не можна вдіяти – його жертва гарантовано помре. Але це проникнення (латентний період) триває тижнями, а то й місяцями, тому в нас є змога обігнати збудника вакцинацією та зупинити імунною відповіддю, яка встигне тим часом сформуватися.

Кажуть, «спостерігайте за твариною, чи вона не сказена», але ця порада в більшості випадків недієва – кусають випадкові незнайомі чи безпритульні собаки або взагалі дикі звірі, за якими ніхто не простежить. Тому набагато дієвіше зробити щеплення проти сказу. Нині це уже не «40 уколів в живіт», як колись, адже базовий курс вакцинації проти сказу став коротшим і варіює залежно від виробника вакцини – лікар призначить вам потрібний графік щеплень.

Усі тварини так чи інакше торкаються землі, щось підіймають з неї, риються в ній, тому їхня слина може містити ґрунт і збудника правця з нього. Тож через укус білки, їжака, щура чи вакцинованого від сказу домашнього собаки, тощо можна заразитися ще й правцем.

Збудник **правця** – бактерія *Clostridium tetani* – живе в землі, а коли потрапляє в кров людини, то утворює токсин, який проникає в нейрони та блокує їхню роботу: це викликає параліч та дуже часто призводить до смерті, навіть за умови вчасного лікування. Запобігти правцю можна лише вакцинацією – після 16 років дорослі мають кожні 10 років оновлювати щеплення проти правця та дифтерії бустерною дозою. У випадку поранення чи укусу тварини часто потрібна додаткова екстрена бустерна доза.

Якщо вакцинальний статус людини невідомий, бо медичні записи про зроблені щеплення не збереглися, то таку людину вважають невакцинованою, поки не доведуть протилежне, якщо казати юридичною мовою.

Якщо у вас живуть собаки чи коти – щороку вакцинують їх проти сказу та інших інфекційних хвороб. Мисливці, лісники, ветеринари, зооволонтери та інші люди, які багато контактують з різними тваринами, мають зробити собі завчасну вакцинацію проти сказу та робити бустерні щеплення проти сказу і правця згідно з графіком.